СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 90. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 19. квітня, 1926. VOL. XXXIV. No. 90. Jersey City, N. J., Monday, April 19. 1926. THREE CENTS

ПРИХИЛЬНИКИ ПРОГИБІЦІЇ ДОМАГАЮТЬСЯ СКРІПЛЕННЯ ЗАКОНА

ВАШИНГТОН, 16. квітня. Прихильники прогибіції почали нині свої зізнання перед субкомітетом сенатового комітету для судових справ. Провід у зізнаннях вели: Вейн Гвілер, лідер Антисалунової Ліги, Кенон, епископ методиської церкви, та Чейз, епископ епископальної церкви.

В своїх зізнаннях прогибіційні свідки приписували просто всі блага на землі прогибіції. Вони говорили, що через прогибіцію зменчується в Америці біднота, росте через неї здоровля, зменчується пияцтво та злочин. Вони виступали завзято проти облекшення прогибіційного закона та домагалися його заострення.

20 НЮЙОРКСЬКИХ КОНҐРЕСМЕНІВ ЖАДАЄ ПИВА Й ЛЕГКОГО ВИНА.

ВАШИНГТОН, 16. квітня. — Двайцять демократичних конґресменів зі стейту Ню Йорк внесло в судовім комітеті сенату заяву за потребою заведення вільної продажі пива й легких вин. Підписані під петицією конґресмени стоять на становищи, що такої реформи домагається поважна більшість населення краю.

ПАСЕЙСЬКІ ФАБРИКАНТИ ПРОБУЮТЬ ЗЛОМАТИ СТРАЙК.

ПАСЕЙК, Ню Джерзі, 16. квітня. — Властителі пасейських ткальняних фабрик оповістили, що вони отвирають у понеділок сі фабрики та думають вести роботу страйколомами.

Одна фабрика роздобула собі від суду заборону проти пикетовання своїх брам страйкарами.

Відомий адвокат Колбі, що був секретарем стейту за президента Вилсона, згодився боронити Вайборда, заарештованого провідника страйкарів.

ПОЛАГОДИЛИ ПОРТОВИЙ СТРАЙК ЗА ОДИН ДЕНЬ.

НЮ ЙОРК, 16. квітня. — Страйк робітників, працюючих на парових лодах у сьому порті, які вчора вийшли на страйк в числі 3,000 душ, щоби добитися підвишки робітничої заплати, покінчився нині. Страйк завісив сейчас весь рух у порті, що примусило стейтові й федеральні уряди до посередництва межи робітниками а підприємствами. Посередникам удалося полагодити страйк у сей спосіб, що робітники дістали 10-годинний день праці та 10 до 15 долярів підвишки на місяць.

КУШНІРІ ВІДКИДАЮТЬ УГОДУ.

НЮ ЙОРК, 16. квітня. — Збори страйкуючих кушнірських робітників постановили відкинути згоду, яку їх юнія зробила з підприємцями. Згоду сю предложено до затвердження на трох зборах страйкарів, і кожді збори угоду відкинули значною більшостю.

КЛОПОТИ ПАСАЖИРІВ ЧЕРЕЗ ПАШПОРТИ.

НЮ ЙОРК, 16. квітня. — На французькому кораблі Бурдоне приїхало до американського берега нині 47 пасажирів, які не мали пашпортів. Як виказало слідство, корабельний послугач викинув з каюти капітана всі ті пашпорти, не порозумівши письменного приказу капітана, полишеного на паперах.

Положение пасажирів дало іміґраційним урядникам дуже делікатне питанне до розвязання. Іміґраційний уряд остаточно постановив випустити на американський беріг усіх безпашпортних пасажирів, які заприсягнуть, що вони мали пашпорти й відповідні віза. Межи ними було 14 американських горожан.

КРАЙ З 118,000 ВБИЙНИКІВ НА ВОЛІ.

НЮ ЙОРК, 16. квітня. — На річних зборах Краевого Товариства Металевих Промислів виступив шикаґовський суддя Кавене з цікавою промовою, в якій заявив, що в Америці ходить на волі 118,000 людий, які в своїм життю поповнили душегубство. Щоби дати своїм слухачам належите зрозуміння американських умов, суддя звернув їм увагу на те, що в минувшому році в Злучених Державах було коло 10,000 вбийств, тоді як в тому самому році в Анґлії було їх всего 100.

ЗНОВА ЖАДАЄ НОВИХ КОШТІВ НА ВИКОНУВАННЄ ПРОГИБІЦІЇ.

ВАШИНГТОН, 16. квітня. — Андрус, начальник прогибіційної служби, заявив у своїй публичній заяві, що колиб прогибіційний уряд дістав на виконуванне прогибіції о 3 міліони долярів на рік більше, як дістає тепер, то прогибіційний закон бувби не лищень законом на папері, але й законом, уведеним у життя.

Тимчасом Антисалунова Ліґа скликує на завтра засіданне ради своїх директорів, щоби постановити, яке їм становище заняти супроти Андруса з огляду на його заяву в користь легких напитків.

ВІЙСКО СТЕРЕЖЕ ГЕРИНСЬКІ ПОХОРОНИ.

ГЕРИН, Илинойс, 16. квітня. — Нині відбулися тут з так званої першої християнської церкви похорони трох членів Ку-Клакс-Клена, вбитих підчас стріляниии минувшого вівтірка. Підчас похоронів улицями міста ходили скріплені патрулі стейтової міліції, щоби не допустити до ніякого заворушення зі сеї нагоди. Похорони минули без ніякої події.

ЯК БОЛЬШЕВИКИ ОРГАНІЗУЮТЬ БЕЗРОБІТТЯ.

Адміністраційно - фінансова комісія при С. Н. К. СССР. обміркувала питання підготування кваліфікованих робітників і питання боротьби з безробіттям і встановила, що в біжучому році через всякі школи, курси і т. д. пройде 147 тисяч робітників. Представник Наркомтруда на тому ж таки засіданню з свого боку заявив, що протягом року намічено видати безробітним 60 міліонів рублів допомоги („Ек. Жизнь" ч. 19).

Дивні речі робляться в отій СССР.: з одного боку безробіття ніби ліквідують, а з другого ніби організують. Коли треба видати 60 міл. на голодних робітників, то спитатися, на що тоді ще добавляти до кількости пролетарів 147 тисяч, що, спеціялізувавшись, стануть в чергу коло державної скарбниці. Село забуте, а для промисловости, власне для штучного вироблення пролетарів інкубаторським шляхом, робиться все.

З ІСТОРІЇ ПАРАСОЛІ.

Певно мало людий, які користуються услугами парасолі, знає її історію. Перший протопляст парасолі (не вчисляючи Китаю) народився около 1600. року. Парасолю придумали в Італії, щоби хоронитися перед жаркими проміннями сонця. Скоро потім примандрувала парасоля до Франції, де повільно стала поширюватися. Той протопляст був незграбний й отяжілий.Важив аж сім фунтів, а довгий на оден метер. І дорога була, коштувала 60 франків, на ті часи досить показна сума. За Людвика XIV. уліпшив парасолю якийсь Маріюс. Нинішню форму надав парасолі значно пізнійше Навар. Казачолі оповідає около 1768. р., що новий тип парасолі поширився скоро. На Понт Неф в Парижі відчинили навіть випозичальню парасолів. За революції зникнула зовсім ця випозичальня й її сестри, що пізнійше повстали. Фабрично стали робити парасолі в 19. столітті. Так менше більше представляється коротко історія парасолі. Переходила ріжні зміни щодо вигляду, роду матерії, ручки і т. д. Тепер загалом менше уживають парасолі як у 19-му столітті.

МОНОПОЛІ В ТУРЕЧЧИНІ.

Туреччина змонополізувала декотрі продукти як тютюн, нафту, цукор і сірники. Думає також свій монополь розширити на горівку, вино і пиво. Правительство Анґори наложило податки на всі реставрації і тим підвисшило кошт життя в Туреччині на 50 процент.

КРАДУТЬ ЯК КРУКИ...

В Ярославі відкрили великі зловживання в відділі самоходовім Х. дивізії, внаслідок чого арештували одного майора та поручника, відставивши їх до військового суду в Перемишли. Згадані зловживання тягнуться вже систематично третій рік.

ДОСТОЄВСЬКИЙ ПРО КАТОРГУ.

Звісно є, що славний російський письменник Достоєвський за приналежність до революційної організації був засуджений на смертв. В останній хвилі помилувано його й заслано на каторгу. Місячник „Сибірскіє Агні" приносить тепер цікаві документи сибірського письменника й дослідника творчости Достоєвського, Вяткіна. Одним із тих документів є ліста політичних засуджених, які 1850 року найшлися в вязниці в Омську. На листі м. и. політичними вязнями є й Достоєвський. Кождий арештант мав записку, що містила персоналії й замітки, як поводяться. Про Достоєвського сказано м. и. в рубриці про причини заслання: участь в революційній організації. Поширювання листу письменника Белінського. Лист той звернений проти пануючої православної церкви й нападає на царат. Намагання підбурити проти пануючої влади проклямаціями друкованими в тайній літоґрафії. Засланий на найвищий приказ на основі рапорту ґенерал-ґубернатора. Кара: позбавлений всіх горожанських прав. Як поводиться: дуже добре. Час заслання: чотири роки каторги, а потім приділення до війска, як звичайний рядовик. Звання арештанта, чи вміє читати й писати? Виконує тяжкі роботи, вміє читати й писати. Отже Достоєвського вживали в каторзі до найтяжших робіт. А він уже тоді був звісний як автор: „Наташі Незнанової", „Бідних людей", „Білих ночей", „Двійник". Найславнійший твір Достоєвського то „Вина і кара".

БУДУЧНІСТЬ НАШОЇ СОНІШНОЇ СИСТЕМИ.

На планетах постепенно осідають частинки космічних тіл, творять т. зв. „космічний пил". Маса планет так ґомало збільшається. Коли планети будуть достаточно великі, мусять вони — згідно з правом тяжкости — зеднатися з найбільшою з них, Юпітером. Тоді наша сонішна система складатиметься зі сонця й одної великої планети, що обіймати буде всі теперішні. Для мешканців планет це зединення буде „кінцем світа". Та не треба занадто сушити собі голову останнім днем нашої бідної землі. По обчисленням проф. Мек Мілена з Шікаго „кінець світа" може послідувати щойно за яких 500 міліярдів літ.

ЧИМ ТРИМАЮТЬСЯ МОСКОВСЬКІ ФІНАНСИ.

Крім грабування Кавказу й України московська державність знає ще й инші способи підтримання своїх фінансів. „Ле Журналь" з дня 23. II. повідомляє з Лондону, що туди надійшло звідомлення царських дорогоцінностий „скінчилися на користь групи французьких ювилерів, які дали більше за Анґлійців та Американців і заплатили аж 603 тисячі фунтів стерлінгів, себто 80 міл. франків".

АВАНТЮРА В ПОЛЬСЬКІМ СОЙМІ.

На засіданні варшавського сойму з дня 24-го березня в дискусії над умовинами в польських вязницях прийшло до живіщого інциденту. Спершу промовляв посол Звежинський (З. Л. Н.) заявляючи, що всі обвинувачення на адресу польських вязниць є безпідставним наклепом. У польських вязницях не бють і з вязнями не поводяться грубо. Щодо ідейности деяких вязнів, про яких казав пос. Туґут, то є це здебільша комуністи, большевики, що хотять знищити польську державу і служать чужій.

Коли згодом промовляв пос. Приступа (ком.) і його промова трівала годину, маршалок домагався, щоби скінчив. Врешті один з послів, Добія, підбіг до нього, вирвав йому з рук скрипт і хотів стягнути його з трибуни. Директор канцелярії Помикальський кинувся між них, щоби їх розділити. У салі счинилась страшна метушня. Засідання перервали. Комуністи спільно з ґрупою пос. Воєвідського та „Визволеня" домагались, щоби Добію виключити з засідання. Маршалок не піддав спершу цього внеску під голосування, щойно по годинній перерві при новім внеску Добію виключили з трьох засідань.

„АРТИСТ", ЩО МАЛЮЄ ІНДИКАМ ЛАБИ.

В Парижі поліція арештувала якогось чоловіка, котрий не міг виказатися постійним доходом. Обвинувачували його за волокитство. Обвинувачений боронився перед судом, що не є волокитою, а ходить по краю й артистично малює ноги индикам. То заняття запевняє йому скромне, але достаточне удержання, самособою без постійного, означеного з гори доходу, бо залежить від більшої або меншої конкуренції инших подібних йому „артистів" і скількости індиків. Суддя не дуже вірив словам обвинуваченого, але згодився на доказ правди, цебто на оречення знавців, поданих обвинуваченим. Візваний в характері знавця гуртовий торговець дробу потвердив слова обвинуваченого. Є дві породи індиків — з чорними і жовтими лабами. Анґлійці французьким доставцям платять висші ціни за індиків з чорними лабами, а що їх не так багато, то треба було перемальовувати индики з жовтими лабами на чорно. Обвинувачений є власне такий „артист" — пояснив знавець. Суддя дав себе переконати і увільнив „артиста" від відповідальности.

„ШЛЯХ ДО ОДРУЖІННЯ".

20-літній селянин зі села біля Бордо (у Франції) підкрався до мельника, що жив самітно в хаті далекій від людських осель, тай застрілив його. Коли заарештували, заявив, що разом зі своєю нареченою й її мамою постановили вбити мельника, щоби на другий день у його хаті відбути — весілля!

ВІЙНА В МАРОКО ПРИПИНЕНА

ПАРИЖ, 16. квітня. — На обох фронтах в Мароко запанував спокій.

Делеґати обох сторін спішать до міста Удйди на мирову конференцію, яка одначе відбудеся в иншім місті.

Французи і Еспанці погодилися що до услівій мира, але зачнуть переговори з Рифами доперва тоді, коли Рифи приймуть ті прелімінарні услівя, які їм подиктували французький і еспанський уряд.

НІМЕЧЧИНА НЕ ВОЗЬМЕ УЧАСТИ В СВІТОВІЙ ВИСТАВІ В ФИЛАДЕЛФІЇ.

БЕРЛІН, 16. квітня. — Союз німецьких промисловців видав відозву, в якій остерігає німецьких купців від участи в филаделфійській виставі, яка відбудеся сего року з нагоди 150-тих роковин американської незвисимости.

Союз закидує ґенеральному директорови вистави, що він повисилав до Німеччини аґентів, які не тільки що не мають ніякого звязку з німецькими бізнесменами, але являються звичайними обманцями, які натягнули німецькі фірми на добру суму гроша.

КАМІНЬ ЗА КАМІНЬ.

ПРАГА, Чехо-Словаччина, 16. квітня. — З днем 21. квітня входить в життя новий закон, який обмежує довіз цереалій і ярини до Чехо-Словаччини.

Той закон звернений в першій мірі проти Канади і Арґентини, які наложили спеціяльні оплати на чехо-словацькі товари.

СЕГОДНЯ МЕНІ, ЗАВТРА ТОБІ.

БІЛГОРОД, 16. квітня. — Стефана Радіча, провідника Хорватів, а заразом і опозиції в югословянськім парляменті, який повалив кабінет старого Пашіча, стрінула та сама доля що й Пашіча.

При реконструкції кабінету міністрів Радіч перепав.

ЧЕНҐ ЩЕ НЕ ВСТУПИВ ДО ПЕКІНҐУ.

ПЕКІНҐ, Хіни, 16. квітня. — Манджурський ґенерал Ченґ окружив вправді Пекінґ своїми військами, але до міста не ввійшов. В самім місті переполох. Родини богатих Хінців втікають до европейської дільниці та просять о притулок в чужинецьких шпиталях, або касарнях, які мають там право екстериторіяльности.

Богачі передають ще до амбасад европейських держав гроші та дорогоцінности на переховок.

Національна армія вицофалася з міста в повнім порядку.

КАЖУТЬ, ЩО КАЙЗЕР ПОКРАВ КЛЕЙНОДИ З ПАЛАТИ.

БЕРЛІН, 16. квітня. — Перед трома роками пропали в загадочний спосіб з бувшої цісарської палати клейноди бувшої цісаревої Августи, першої жінки Вільгельма II.

Дорогоцінности ті вартували $875.000. За ними пошукували детективи, але не знайшли. Доперва тепер впала поліція на слід.

Бувший цісарський ювилер доніс поліції, що корона і другі дорогоцінности знаходяться в руках Вільгельма. А забрав їх довірений цісаря на те, щоби їх могла носити теперішня жінка Вільгельма, княжна Герміна фон Райс.

Сам ювилер звужував корону, щоби її допасувати до голови Герміни.

Корона і дорогоцінности є власностю пруського скарбу.

ФРАНЦУСЬКИЙ МІНІСТЕР ФІНАНСІВ ХОЧЕ ПРИЇХАТИ ДО АМЕРИКИ.

ПАРИЖ, 15. квітня. — М. Перет, французький міністер фінансів, рішився виїхати до Злучених Держав, щоби остаточно полагодити тут квестію довгів.

Виїзд наступить правдоподібно в маю або червни.

КАЖУТЬ, ЩО ФРАНЦІЯ Є ПРОТИВНА РОЗОРУЖНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ.

ЛОНДОН, 16. квітня. — Британська опінія є того рода, що Франція хоче використати відмову совітів що до участи в підготовчій конференції розоруження і саму конференцію відложити.

Анґлія одначе є тої думки, що підготовча конференція не є ще розоруженнем. Тому нема причини її відкладати, бо треба зібрати матеріяли до властивої конференції, яка й так скоро не відбудеться.

Коли розібеться розоружна конференція, то це буде ознакою, що скептицизм Ґавтона був оправданий.

ПОМЕР СЛАВНИЙ ЖУРНАЛІСТ.

ЛОНДОН, 15. квітня. — Помер Гарольд Спендер, славний анґлійський журналіст і письменник.

ЗНАЙШЛИ ЛІК НА СИФІЛІС.

МОСКВА, 16. квітня. — Др. Техомиров винайшов сироватку на лічення сифіліса.

Роблено вже по шпиталях проби, які виказали успішність лікування. 97% лічених цілком поздоровіло.

ДЕМОНСТРАЦІЯ БЕЗРОБІТНИХ В ЛЕНІНГРАДІ.

РИГА, 15. квітня. — Поліція розігнала тисячі безробітних, які домагалися хліба і праці.

При сутичках на Нижгородській улиці згинуло кількох безробітних, а рівнож вбито команданта відділу поліції.

Користайте з нагоди! Користайте з нагоди.

ТЕПЕР БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ ПРИЙМАЄСЯ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

ВСТУПАЙТЕ СЕЙЧАС! ВСТУПАЙТЕ СЕЙЧАС!

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Загранцею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1638 Montgomery.
В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗАВЕДЕНА НАДІЯ ІМІҐРАНТІВ

Свого часу сенатор Водсворт уніс був у сенаті внесок на облекшенне іміґраційного закона в тому напрямку, щоби родини іміґрантів, які вже тут на добре осіли, могли приїзджати до Злучених Держав без огляду на квоту. В палаті послів появився зараз подібний бил, внесений конґресменом Перлменом.

Оба законопроекти, зрештою майже однозвучні, виходили зі становища, що такої полекші іміґраційного закона вимагає найпримітивнійше розуміннє людяности. Іміґраційний саме закон відбився тяжко на тих іміґрантських родинах, котрих одні части находяться в Америці, а части в старому краю. Від коли його введено в життя, не було просто місяця, щоби іміґраційні урядники не задержували через квоту жінок, мужів, родичів, братів, сестер, дітий і других кревняків перебуваючих тут людий. Скільки душевної муки крилося за кождим таким іміґрантським „кейсом", не треба й говорити, бо се річ, добре відома всякому, який розуміє людські почування.

Через те коли в конґресі появилися згадані проекти, то іміґранти привитали їх з великим одушевленнєм. Вони до того навіть не сумнівалися, що сі проекти можуть перепасти. Пре-цінь американські ґазети та суспільні діячі стільки медоточивих річий говорять про родину як основу суспільности, що ніхто навіть не міг на хвилину припустити, щоби сі медоточиві бесідники могли якраз сю родину підривати, розриваючи її на кусні.

Та сталася несподівана річ. Як лишень появилися чутки про сі проекти, сейчас добре відомі стопроцентові американські патріоти додумалися, що вони грозять Америці небезпекою. Хто має таке переконаннє, той вже легко підбере собі відповідних арґументів. І в сьому случаю сейчас появилися люди, які з олівцем у руці обрахували, що на основі такого закона за один рік моглоби прибути до Америки 600,000 нових іміґрантів, а се булоби страшною руїною для краю, і так далі. Пішла в рух уся алярмістична машинерія.

Як се сталося, можна було сподіватися всього, коли знається боязливість вашинґтонських законодавців перед всякими подібними стопроцентовими аґітаціями. Відомий зі своєї вузколобности Гайрем Джансон не потребував навіть богато сердитися. Іміґраційний комітет без довгих обиняків нишком-тишком поховав проект про родини іміґрантів. Іміґранти відчувають сей поступок законодавців як грубий поступок проти засад людяности.

НОВЕ ОСВІТЛЕННЄ ПРОГИБІЦІЇ

Від коли сенатовий комітет для судових справ отворив спеціяльний субкомітет для розсліду прогибіційного закона, від того часу настали горячі часи для прихильників прогибіції. Переслуханнє роскривало прогибіцію з усіх боків, і не можна сказати, щоби вони лишили на ній богато сухих ниток. Говорили про корупцію урядників, і деморалізацію родини, і занепад дітий, і підорванне поважання для закона. Однак, все те були річи загально відомі, річи, які кидаються в очи всякому чоловікови, що жиє з отвореними очима.

Лишень одні зізнання Черча, професора Карнеґійського Інституту з Питсбурґа, кинули на цілу прогибіцію зовсім нове світло. Досі саме загально вважали прогибіцію плодом звихненої душі, яка зі страшного ляку перед можливостю свого упадку в пиянтво пробує ратуватися, замикаючи дорогу до алькоголю всій суспільности. Черч перший звернув увагу, що поза прогибіцією є глибока ціль. Як відомо, американська конституція стоїть на становищи розділу держави від церкви. Кождий чоловік має право належати до такої церкви, яка йому подобається, або не належати до ніякої. Кожда церква має право вести свою аґітацію, але держава не має права ні підпирати ні нищити ніякої віри ні церкви.

Полишені на свої власні сили американські церкви скоро переконалися, що при помочи самої проповідальниці вони не вспіли перевести тих реформ у публичній моральности, які вони вважали за потрібні. В почуттю власної немочи вони кинулися переводити моральні реформи при помочи закона, себто через накладаннє кар на тих людий, які тих правил моральности не придержуються. Стали церкви для сеї цїли орґанізувати могучі орґанізації, з великим числом священиків і проповідників та світських людий, стали збирати великі фонди, вести широку політичну аґітацію. Сі напів церковні орґанізації мають нині величезний вплив на політику американської держави. Американські політики що раз менче поступають у моральних справах по своїй совісти, що раз більше оглядаються на церковні орґанізації.

Черч звертає увагу американському громадянству, що в сей спосіб американська засада розділу церкви від держави зводиться на ніщо. Церква, яку не пущено передними дверми, закрадається в державу задними. Рада на се лишень одна: не дати конґресови ні другим законодатним тілам займатися справами чисто моральної натури, себто які належуть до совісти кождої приватної людини, а не нарушують прав і безпеченьства сусідів.

ЗМІНА АДРЕСИ ОБЄДНАННЯ:

ПИСЬМА І ГРОШІ ДО ОБЄДНАННЯ НАЛЕЖИТЬ ПОСИЛАТИ ВІД ДНЯ 1-го КВІТНЯ 1926 Р. НА ТАКУ АДРЕСУ:

OBYEDNANYE, P. O. BOX 411, PHILADELPHIA, PA.

УКРАЇНСЬКИЙ ПАНТЕОН

МИКОЛА КОСТОМАРОВ.

(Род. 17. V., 1917, помер 19. IV., 1885).

Сьогодня минає сорок перший рік від дня смерти Миколи Костомарова, ґенія-історика. Так назвала Костомарова російська критика.

Для нас Українців Микола Костомаров не тільки великий історик, але й громадський, національний діяч та письменник, котрий більшу і кращу частину своїх праць і життя присвятив українському народови.

Народився Микола Костомаров 17. травня 1817-го року в Острожському повіті Вороніжської ґубернії. Середню освіту одержав він у вороніжській ґімназії, а висшу в харківськім університеті в 1836 році. Ще молодим, бо вже в 1846 році вибрано його професором університету св. Володимира в Київі. Там він пробув лише один рік, бо вже в 1847 році був заарештований разом з Т. Шевченком та иншими за участь в Кирило-Методієвському Братстві. З того часу хоч і перебував він поза межами України аж до самої смерти, себто до 19. квітня 1885 року, працював він без впину над монографіями з української історії, брав участь в українськім національно-культурнім русі та українській літературі, виступаючи тут під псевдонімом „Єремія Галка".

В 1861. році заснував він в Петербурзі разом з Т. Шевченком перший український періодичний журнал „Основа".

Біля „Основи" згуртувалися найліпші літературно-публіцистичні сили, які тільки мав тоді український нарід. Серед них Костомаров був найзамітнійшою силою, попри Куліша та Шевченка, який одначе помер вже в час виходу другого числа „Основи".

В „Основі" містив він свої публіцистичні, літературні і поетичні твори.

Там же в „Основі" і була надрукована вперше його велика наукова розправа „Дві руські народности". Тоді якраз Костомаров повернувся із заслання з Саратова до Петербурга і почав немов би поспішати, щоби надолужити той час, який стратив на засланню. В своїй розправі „Дві руські народности" Костомаров, вже як видатний історик „русской історії", виступив з науковими доказами, що Українці і Москвини це два ріжні народи, хоч і походять з одного пня.

Тут він з блискучим майстерством й науковим обґрунтованням проаналізував усі ті історичні умови, які витворили ці дві цілком окремі галузи руської народности, з ріжною вдачею, ріжною психольоґією, ріжними світоглядами і ріжними громадськоми ідеалами.

Не менш рішучі відповіді давав він і Полякам, розбиваючи їх фальшиві твердження про український нарід. Найбільш замітна його стаття звернена до Поляків була поміщена в „Основі" під титулом: „Правда Полякам о Руси".

В свої історичні праці вніс Костомаров зовсім нову методу і почав писати історію не тільки окремих володарів, чи яких инших історичних осіб, але давати історію народу, його побут і ідеали. В цьому відношенню його велика десятитомова праця історії російського государства до сьогодня займає місце поміж найкращими працями із „русской історії".

До Костомарова українська історія була майже не розроблена. Були скорше збірки архівних матеріялів як історія, Бантиш-Каменського та Максимовича. Костомаров збираючи нові архівні матеріяли видав на їх підставі окремі монографії з української історії. Головну увагу в своїх історичних працях про Україну він звернув на часи козаччини, рахуючи, що в ці часи найяскравійше виявилися творчі сили українського народу. Все українське історичне життя він намагався в своїх працях представити, як один непреривний процес еволюції. Він звязав в одну цілість три періоди історичного життя українського народу, себто київський, литовсько-польський і козацький, які до того часу трактувалися, як зовсім незалежні один від другого епізоди історії „Южно русскаго народа".

Найбільшу славу придбала йому в українській історіографії його монографія „Богдан Хмельницький", що була друкована спершу в 1857 р. в „Отечественних Записках". Богдана Хмельницького трактували московські та польські історики як звичайного бунтаря, а він зробив його тим, чим він в дійсности був, — себто великим гетьманом, що боровся за створення могутньої козацької держави.

Пізнійше появилася ціла низка инших його монографій з української історії, з яких наведемо: 1) „Гетьманство Юрія Хмельницького; 2) „Южная Русь і казачество до возстанія Богдана Хмельницкаго"; 3) „Богдан Хмельніцкій Даннік оттоманской порти"; 4) „Черноморскіе казакі"; 5) „Історія казачества в памятниках Южно-Русскаго пѣсенного творчества"; 6) „О казаках. Історіко-крітіческий очерк"; 7) „Руїна"; 8) „Історія Южной Русі (України) в жізнеописаніях ея дѣятелей" та богато инших.

По свідоцтву П. Куліша, Костомаров написав рівнож „Книги Битія Українського Народу", яка так дуже настрашила шефа жандармів ґр. Орлова, коли вона попала до його рук при арешті братчиків Кирило-Методіївського брацтва. Костомаров в цьому творі написаному евангельською мовою призначив українському народови місіяністичну ролю серед всього славянства.

Костомаров студіював пильно рівнож і українську етноґрафію. Через те їздив часто по ріжних історичних містах України: на Запоріжжя, в ріжні урочища та взагалі в гущину українського народу.

На полі літературному Костомаров полишив низку досить гарних і милозвучних поезій, одну більшу повість „Чернигівка" та дві драми „Сава Чалий" і „Переяславська ніч", а також богато дрібнійших оповідань. Робив також переклади з Байрона.

Віддаючи увесь свій час науковій праці, він чисто літературній праці віддавався лише уривочно. Тому й не заняв цими своїми творами визначного місця в українській літературі. Усі його твори визначаються любовю до українського народу, глибоким знанням побуту та тих ідеалів, що відповідали тодішній добі, а також і чистотою тодішньої української мови.

Любов до українського народу виссав він вже з грудей своєї матері, української селянки, кріпачки пана Костомарова, яку той виховував в однім з московських пансіонів. Національна свідомість розвивалася у нього під впливом харківських професорів „хахломанів" як Артемовського-Гулака, визначного українського поета, Сокальського, Срезневського і других.

Там же приятелював він з українським поетом А. Метлинським. Пізнійше зійшовся з Т. Шевченком, з яким до смерти залишився найбільшим і найщирійшим другом. „Кобзаря" знав Костомаров на память усього. Т. Шевченко дуже любив і поважав Костомарова, та присвятив йому прекрасний свій вірш „Костомарову Н. І."

В свою чергу Костомаров всією душею любив Шевченка і надзвичайно високо цінив музу Шевченка: „Він співає так, як заспівав би сам нарід при відповідних умовах".

Хоч в писаннях Костомарова немає яскравого безкомпромісового націоналізму, що, властиво кажучи, відповідало ідеям народжуючогося українства, все-ж таки він не допускав якогось звихнення від національних ідеалів. Це виявляється, між иншим, і з його листа до К. Лебендинцева з приводу переходу П. Куліша від українського націоналізму до москофільства, а потім до польонофільства. В тому листі Костомаров писав: „Я прочитав в „Новом Времені" про Куліша і не розумію, хто кого перегнав в підлоті: Куліш чи С...? (мабуть Суворін — редактор і видавець „Нов. Времені" — Ред.). ...Наплювавши на рідну українську мову і вимазавши багнюкою Шевченка, він запобігає у Москалів, гадаючи, що звідти йому „соболі" прийдуть... З досади він, як Герострат, хоче запалити храм народньої слави під ляпання ворожих рукоплескань".

Як оцінював Костомаров співжиття України з Московщиною, характеризує його такий анекдот про Українця-„хахла" і Москаля, який Костомаров иноді любив розповідати: „Їхав „хахол" возом. Стрінувся Москаль: — „Хахол" підвези мене, я стомився дуже. — Сідай! — сказав „хахол". Вони вїхали до лісу. Кричить зазуля. — „Хахол" — сказав Москаль, — вона мені перешкаджає, а я хворий, нажени її. — „Хахол" зліз з воза і побіг в ліс, а Москаль тоді по конях, лише закричав у слід „хахлу": — Ганяй собі хахол, зазулю по лісу!

„Отже, — казав Костомаров, — „хахол" віддав Москалю усі економічні багацтва свого краю, а сам досі ганяє зазулю по лісу".

Історичні праці Костомарова були одним з тих фундаментів, на яких виросла з „хахломанії" національна свідомість українського народу, який тепер став до боротьби за найкращий національний ідеал — свою суверенну державу, аби не „ганяти зазулі в лісі" не тільки для Москвинів, але й для Поляків і инших „доброзичливих" сусідів.

Микола Костомаров.

ПІСНЯ МОЯ.

Од Сосни до Сана вона протягнулася,
До хмари карпатської вона доторкнулася,
Чорноморською водою умивається,
Лугами як квітками квітчається,
Дніпром стародавнім підперезана,
Річками як стрічками поубирана,
Городами-намистами пообвішана.

Гуляй, моя пісне, високо, високо,
Щоб хмарами сизий орел летючи
Тебе не нагнав;
Гуляй, моя пісне, широко, широко,
Щоб по степу вітер траву котючи
Тебе не піймав!

Лебедем білим пливи по ріках,
Чайкою, пісне, кигич по луках,
Припотнем в лузі заворкочи,
Дрібною пташкою защебечи;
Покотиполем в степу прокотися,
По небу громом святим пронесися,
Глибоко в землю змиею зарийся;
По лісах, по горах,
По степах, по ріках,
Городах, слободах
Травою, водою,
Луною далеко геть одізвися!
К імянитим панам,
К неімущим старцям,
К козакам-молодцям,
К чорнобровим дівкам
У душах, у серцях
Тугою кручиною, пісне вазьмися!

Там де у лісі скеля крутая,
Дніпр через скелю реве і бурхає,
Рветься і злиться, клекоче й гуде,
Й вітер пожовклії листя несе,
Де Задніпрове, край опустілий,
Де нема хат, бованіють могили,
Де нема гласу, виють вовки,
Де була Січа, жили козаки,
Ходив я нічю; місяць червоний
Сидів у хмарі й бурю нагонив;
Спялись на дибки степи пісчані.
Тогді із лісу, вся у тумані,
Вийшла до мене якась молодиця:
Співай, казала, для всього роду,
Співай, казала, для всій родини.

Співати-му, співати-му, поки гласу стане,
Хоч і слухать не захочуть, я не перестану.

Михайло Жук.

ДО УКРАЇНИ.

Мені не жаль покинути цей світ,
Мені не жаль, що я весни не вбачу,
Я за тобою тільки плачу,
Мені тебе лиш жаль.

Нащо квітки, коли нема тебе?
Нащо пісні, кому їх заспіваю?
Ви всі чужі, я вас не знаю!...
Мені тебе лиш жаль.

Забуть тебе — для мене вище сил,
Покинути — се рай згубити ясний,
Рай одинокий, рай прекрасний, —
Мені тебе лиш жаль.

Мені не жаль, що так марніють дні,
Що так тікають ночі безпросвітні,
Не жаль, що люде непривітні...
Мені тебе лиш жаль.

Я не боюсь, що рани є страшні,
Що є отрута, котра мене звалить,
Огонь, що душу мою спалить, —
Мені тебе лиш жаль.

Коли побе мене фортуна зла,
Коли і руки й крила мої звяже, —
Тоді остання гадка скаже:
Мені тебе лиш жаль!

ДОПИСИ.

БРОНКС, Н. Й.

Діточе свято.

День 14. марта остане в незабутній памяти замешкалих тут Українців, які взяли участь в концерті уладженім шкільними дітьми з Української Народної Діточої Школи в память 65-роковин смерти Тараса Шевченка.

Програми концерту хвалити ні ганити не буду, бо хто був присутний на тім концерті, та бачив вишколений діточий хор в пестрих українських народних строях, той мусів винести миле враження з Діточого Свята.

Перший раз можна було бачити в шкільній гали богато позамісцевих гостий як з Вестчестеру, кілька родин з Йонкерс, з долини міста Ню Йорку і др.

Святочний відчит виголосив д. О. Ревюк; він представив, як Тарас Шевченко боровся за свою освіту та загрівав бронкських Українців підпирати гарно розвиваючуся Українську Народну Діточу Школу. Минувшого року на подібнім концерті видно було на тій сцені всего 13 дітей, а тепер ми чуємо хор, зложений з 60 дітей. З того ми можемо мати надію, що вже в коротці ся школа зросте понад сотку дітей.

Щодо хору, то коли дітвора співала Шевченків „Заповіт", то при словах „поховайте та вставайте, кайдани порвіте", то неодному гостеви на гали потекли слези завзяття й надії, що в невдовзі сповняться віщі слова Кобзаря. Коли хор виступив пятий раз і заспівав „Ой у лузі червона калина", та коли зачали діти співати другу точку:

Маширують наші добровольці у крівавий тан,
Визволяти наших Українців з московських кайдан.
А ми наших братів-Українців визволимо
А ми нашу славну Україну, гей! гей! розвеселимо!

то кождий присутний учасник того концерту переконався, що тільки наші діти як підростуть будуть вміли розправитися з всякими тиранами, запроданцями і зрадниками власного народу, і виспівають волю любій Україні.

Василь Морозович.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Емілія Курик, членкиня Товариства Богородчани в Ню Йорку, відділу 233, У. Н. Союза, померла дня 21. марта 1926 в 43 році життя. Осиротила мужа і 4 дітей, з котрих Анна має літ 16, Михаліна літ 14, Гелен і Ефрозина літ 7. Померша вписалась до Укр. Народного Союза в липни 1918 р. і належала до Товариства Буковина, відділ 14. Минувшого року перейшла з переступним листом до Товариства Богородчани, відділ 233 У. Н. Союза.

Вічна їй память.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ.

УЧІТЕСЯ, БРАТИ МОЇ.

Знання — це світло, що виходить з науки. Наука це сила, наука це щасте, наука це доля.

Та щоби знати, треба учитися. А щоби когось навчитися, треба охоти і сильної волі до цього. Тоді й найбільший труд переможемо.

В Америці всім нам дорога отверта до школи. Не тільки молодим, але й старим. Тож користаймо з неї. Ідім до того світла, що показує нам дорогу життя, що показує нам правдивий шлях. Той шлях, по якім були би ми ступали, колиб його були ранійш побачили.

Анна Хомяк.

Шамокін, Па.

ЯК ЖЕРТВУВАТИ, ТО НЕ ВІДКЛАДАТИ.

Пише Обєднання, що треба платити народний податок. І добре пише, бо це важна справа. Тяжко тільки наших людий переконати до того. Ходів і я переконати наших громадян, але одні кажуть, що справа Народного Дому важнійша як податок, а другі кажуть: або то знати куди ті гроші підуть. Викручуються мовляв сіном, аж слухати гидко.

Тому я не зважаючи на других виписав від себе чек на $15 та вислав до Обєднання в Филаделфії. Бо чого і на кого ждати? Як саме діло не зрушить то й слів шкода. А до того, колиб так кождий оглядався на другого та ждав на те, що другий скаже чи зробить, то далеко не зайшли-б ми з нашою народною роботою.

Хто в що вірить повинен так поступати як йому його розум і серце наказує. Тому не відкладаю, а посилаю до Обєднання, бо вірю, що мої центи підуть на добру справу.

Іван Париляк.

Джемейка, Н. Й.

ПОЗІР! НЮ ЙОРК! ПОЗІР!
БАЗАР ЯКОГО НЕ БУВАЛО!
ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ В НЮ ЙОРКУ, УСТРОЮЄСЬ
ШКІЛЬНИЙ БАЗАР
В УКР. НАРОД. ДОМІ
217-19 E. 6th ST., NEW YORK, N. Y.
ВІД 17-о ДО 26-о КВІТНЯ С. Р.
Галя отворена кождого дня від год. 2-ої пополудни до 12-ої в ночи.
Уладження Базару поручено людям фаховим, котрі не жаліли ані праці ані коштів, щоб кождого вдоволити.
Цінність і ріжнородність вдоволить найвибагливійших гостей. Для кождого гостя маєсья спеціяльну річ, котру кождий задержить собі на памятку.
Такого Базару в Америці неустроювала ще нікотра громада. Люди з околиць повинні приїздити хотьби лиш на те, щоб раз поглянути на ріжні товари і українські вироби. До того, кождого вечера славний український комік буде писуватись своїми найновійшими штучками. Одним словом: Базабр якого не бувало. Приходіть всі! Переконайтесь! 90-92

ПОЗІР! — БРОНКС, НЮ ЙОРК!
ЗАХОДОМ ВСІХ ЧЛЕНІВ УКРАНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ДІТОЧОЇ ШКОЛИ
— відбудеться —
В НЕДІЛЮ, 18. КВІТНЯ 1926 Р.
СВЯТОЧНИЙ
КОНЦЕРТ
в 10-ті роковини смерти
ІВАНА ФРАНКА
В ШКІЛЬНІЙ ГАЛИ
1130 SOUTHERN BOULEVARD.
Початок о годині 8-ій вечером.
Вступ: місця сидячі 75 цнт.; стоячі 50 цнт.
В програму входять: Виступ діточого хору 6 разів під управою д. Т. Онуфрика; скрипкові соля і дуети; декламації. Святочну промову виголосить редактор Свободи д. О. Ревюк.
Живим Образом при звуках українських гимнів закінчиться свято. 90

З українського життя в Америці.

ШИКАГО, ІЛЛ.

Прийдіть до нас всі — жаждучі науки.

Перед Україною величня будучність. Її чекають величезні і могучі задачі і до їх виповнення мусить приготовлятись послідовно, вперто і вміло весь український народ. Може є люди, що не розуміють великих історичних здвигів і перемін, їх розвою і прямовань, які не знають сил причини і наслідку, акції і реакції, і які може зневірюються в будучність України. Але ми скажемо коротко: була Москва, велика і могуча, але її час перейшов. Вона впала, і то з такою силою, що світ задрожав в своїх основах. Вона впала через свою лиху систему, через гноблення України і других народів. І з її руїни виросте сильна, могуча Україна, і ніяка часова невдача, або тактичні похибки її провідників не зможуть спинити її походу, прямовань і змагань змірюючих до сповнення її історичної ролі.

І хоч між Українцями на еміґрації є зневірені і знеохочені, то в великій мірі це є пересадне. Забудьте на всякі шиночні промови, на партійні гаркання, і особисті, зависні чи мстиві дорікання чи обрахунки, а прислухайтесь пильно до подиху з України, приложіть ухо до її серця, загляньте в її душу, а побачите, що її живоття сили кріпшають з кождим днем. Всі ті визвольні зриви, під чиїмнебудь проводом, всі ті народні і напів народні ради, та українізація, та обнова українських шкіл, розвій науки і літератури, усьо то є незаперечним доказом, що **Україна гряде!**

І коли ми заложили Українську Торговельну Школу для навчання торговлі, то зробили ми то в повній свідомости наших цілей, і зі зрозумінням задачі і ролі, яка припадає в участи української еміґрації. Звичайно так буває, що в народів поневолених, еміґрація, що є на волі, бере провід в визволенню чи відродженню нації, а у нас, коли та еміґрація не дає проводу, то хоч вже нехай не остає много позаду.

Україна гряде — грядім і ми!

Берімся до розумної організації і просвіти, по перше, щоби дати Україні тих фахових чинників, яких вона в кождій хвилі може потребувати і їх від нас жадати, а по друге, щоби піднести цілий культурний уровень тутешної еміґрації, щоби вона, яко загал, творила цінну і зорганізовану цілість для добра своїх членів, і здатну до всякої братньої помочи нашій заморській Вітчині.

З тими глибоко відчутими і передуманими задачами перед нашими очима зачинаємо третій курс Української Торговельної Школи. Ця школа дає не лише дуже докладне образовання для людий, що хочуть в короткім часі стати купцями і мати фах, який є не лише дуже популярний і почесний, але конечно потрібний для збереження народного майна, народних прибутків, в українських руках; ця школа дасть також загальне, всесторонне образовання, хоч справді головно з обсягу практичних, економічних наук, кождій людині, чи вона задумує стати купцем чи ні. Бо крім стисло купецьких інформацій школа подає інформації з життя економічного, промислового, права, товарознавства і т. п. які конечно є потрібні кождому чоловікови і жінці в повсеведнім життю, а головно при закупнах. І не помилимось коли скажемо, що чоловік що впишеться до У. Т. Школи часом на одній закупні одежи заощадить більше, ніж буде коштувати його ціла наука. Отже, хоч школа є призначена головно для вивчення купців, то з неї можуть користати також всі свідомі одиниці, які бажають образуватись всесторонно і які хочуть розширити свій світогляд.

Ми вложили много, дуже много, трудів в основання школи і не жалуємо їх, коби лише весь загал користав з неї. Після нашої думки не повинно бути ані одного Українця або Українки, щоби не вписались до школи, бо наука в ній є так приготована і подавана, що з неї може мати великий хосен так цей, що має одну або дві кляси початкової школи, як і чоловік з університетським образованням. І говоримо це не з уяви, але з досвіду, бо між учениками маємо людий з дуже високим образованням, і всі вони є дуже вдоволені з науки.

Новий курс науки зачинаємо під весну, бо наука не буде зовсім перешкаджати в звичайнім занятті. В літі може і лучше буде вчитись як в зимі, бо кождий може взяти виклади з собою на прохід, на свіжий воздух, перечитати. Наука писана приступно і не є ніяким тягаром, але радше великою розрадою і розривкою.

Тому взоваємо всіх Українців: Впишіться сейчас до Української торговельної Школи, а відродится тілом і душею. Щороку будемо давати до часописів збірну фотографію всіх учеників в У. Т. Ш., а побачите з неї, що зі школи користають люди зі всіх сторін Зл. Держав, Канади а навіть Европи. Нехай в слідуючім виказі не забракне і вашої фотографії, що засвідчить, що і ви кинули недбальством об землю а вступили в ряди дійсного поступу.

Коби лише винайти або вдати такі пламенні і переконуючі слова, які-б поняв усьой наш загал; слова, по яких всі зрозуміли-б наші цілі пляни; слова, по яких свідомі одиниці вглубились в наше розуминня цего торговельного образовання і в наш плян зкоординовання того проблему зі скорим темпом загальної обнови, оживання і розвою, словом — відродження України. Коби то вдати таке слово, що то запалює серця, розсвічує ум, щоби всі станули з нами перед тим пляном, розібрали, зрозуміли і оцінили його значіння для цілого українського народу.

І коли думка з одчаєм гонить за тим палким словом, не можемо здержатись, щоби не піти по слідам і словам Найбільшого Учителя, і по їх примірови відізвемося до цілої української Громади:

Прийдіть до нас всі — жаждучі науки, а ми напоїмо вас знанням, яке ми самі надбали і яким радо поділимось і з найменшим братом!

Прийдіть до нас всі знеможені і покривджені на душі і тілі, а ми підкріпимо вас і додамо сили і охоти до красшого життя-буття!

Прийдіть до нас всі, яким доля ніколи не засвітила в віконце, яким за молоду родичі не могли дати освіти і образовання, а ми надолужимо ці ваші браки і то, чого не дала вам молодість, то можемо набути в дозрілім віці.

Прийдіть до нас всі, що бачите довкола себе високу цівілізацію продукт науки, промисловости і енерґії, а ми поможемо вам зрівнатись з другими людьми і народами!

Прийдіть до нас всі, що бажаєте лучшої долі собі, своїй рідні і свойому народови, нашій відродженій Україні, а ми привітаємо вас щиро як братів і будемо спільно працювати для загального добра!

Курс науки зачинається тепер. Пишіть нині по близші інформації і по формуляр заяви вписку. Ніхто не є за старий до науки, ніхто не за бідний, ніхто не за слабий. Всіх приймемо, в кого добра воля і охота до науки.

Всі вперед! Всі враз! На стрічу красшій долі.

Адреса нашої школи слідуюча:

Ukrainian Commercial School
1434 N. Leamington Ave.,
CHICAGO, ILL., U. S. A.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ШИКАҐО, ІЛЛ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 252, подає до відома всім своїм членам, що звичайний мітинг відбудеться дня 22-го квітня, в четвер, точно о годині 7.30 вечер, на Укр. Нар. Галі, 1950 W. Erie St., при Роберт ули. Проситься всіх членів прибути на сей мітинг, а тих, котрі довжуть, коли не прийдуть і не вирівнають своєї залеглости, то будуть суспендовані, бо Товариство не може давати за них платити, а вони собі байдуже. На мітингу будеться принимати нових членів без вступного до Товариства і до У. Н. Союза. Проситься членів привести нових здорових кандидатів, бо тепер є пора і як звісно, У. Н. Союз видає кілька родів палис, що нам не треба іти до чужих асекурацій, але за тусаму платню можемо бути обезпечені в У. Н. Союзі. Неявившийся член на мітинг заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Н. Читвінський, предс.; С. Багрій, кас.; П. Хомик, секр.

ДО КРАЮ НА СВЯТА

ЗА ПОСЕРЕДНИЦТВОМ
ГР. КУНАШЕВСЬКОГО, представителя всіх корабельних ліній.

Для вигоди Родимців котрі мають замір виїхати до краю, подаю відплив кораблів Балтийсько-Американської лінії; є то одинока Лінія, котра везе пасажирів просто без пересідання до Ґданська, а кораблі відходять в слідуючі дни:—

ЛИТУАНІЯ - - - - 27. ЦВІТНЯ

Переїзд до краю через Ґданськ є стільки вигідний, що непотреба пересідати на иньшу шифу, непотреба їхати через чужі краї і їх границі, непотреба оплачувати конзулярних віз на пашпорти як рівнож не оплачується за куфри (баґаж) за привіз до границі. Вигоди на кораблях Балтийсько-Американської Лінії так до краю як і з краю, а що пасажири третої кляси суть порозміщувані в осібних кімнатах (каютах) по 2—4 і 6 осіб.

ВЕЛИКА МАЙОВА ПРОГУЛЬКА 18-го МАЯ
на кораблі ЕСТОНІЯ.
ПІД МОІМ ОСОБИСТИМ НАДЗОРОМ.

З огляду на се, що в попередних літах багато пасажирів виїзджало за моїм посередництвом, а з отримуючих листів від наших людий з запитами відносно виїзду сего року, о много більше збирається виїхати, постановив я урядити ВЕЛИКУ МАЙОВУ ПРОГУЛЬКУ ДЛЯ ВИГОДИ наших людий, на день 18-го мая 1926 кораблем ЕСТОНІЯ і при сій нагоді всі пасажири будуть їхали під моїм особистим руководством аж до самого краю, Галичини, як до Львова, Станиславова, Золочева, Тернополя.

ЦІНА ШИФКАРТИ 3-тої КЛЯСИ	$106.50
ШИФКАРТА В ОБІ СТОРОНИ до краю і з поворотом	180.00
ПРИ СІМ ЗАОЩАДЖУЄТЬСЯ	44.50

Хотячи скористати з сеї нагоди пишіть по інформації, щоби можна вже поробити приготовання. Кождому посилаю аплікацію на пашпорт даром. Помагаю виробити пашпорт як і цертифікат (позволення з Вашинґтону) з котрим кождий буде міг приїхати назад до Америки без ніяких перешкод. Виробляю фармерські афідевити на спровадження з краю і всі иньші правні документи після урядових вимог, ПОСИЛАЮ ГРОШІ ДО КРАЮ НА ВИПЛАТУ ТІЛЬКИ АМЕРИКАНСЬКИМИ ДОЛЯРАМИ.

По всі інформації удавайтеся до мого бюра заложеного і провадженого під тим самим адресом 16 літ.

G. KUNASHEVSKY, 179 East 3rd Street, New York, N. Y.

Для вигоди тих, котрі замешкують в околици недалеко Ню Йорку маю отворене бюро що неділі від 10-ої години рано до-першої пополудни, де кождий буде міг отримати рівні поради від мене як досвідченого дорадника в кождім ділі так нотаріяльних як і шифкартових справах.

ДУЖЕ КРАСНІ МОЛИТВЕННИКИ В ДУЖЕ КРАСНИХ ОПРАВАХ, ДРУКОВАНІ НА ДОБРІМ ПАПЕРІ, МОЖНА ТЕПЕР НАБУТИ В КНИГАРНІ „СВОБОДИ".

На всіх молитвенниках три-раменні хрести.

† Ангел хранитель, в полотняній оправі ... 0.75
† Гоститець, в полотняній оправі і з гарними витисками $1.50; оправлений у шагриновую шкіру, з витисненим позолоченим хрестом і з позолоченими берегами ... 2.50
† Дорога життя — в полотняній оправі ... 0.75
† Молитвенник християнської родини (для мущин), з образками, в чорній полотняній оправі і з позолоченими витисками та з футералом, $2.75; в чорній шагриновій оправі і з футералом, для мущин $3.25; такийсамий для женщин ... 3.25
Віночок, в шкіряній оправі (малий формат) ... 0.70
† Молитвослов, з образками, в чорній оправі, з витисненим позолоченим хрестом і з позолоченими берегами та з футералом ... 3.25
† Помилуй нас Боже — оправлений в імітації шкіри, з витисненим позолочуваним хрестом ... 1.25
† Помилуй нас Боже — в шкіряній оправі з витисненим позолочуваним хрестом ... 1.75
† Помилуй нас Боже — в білій кавчуковій оправі з образцем на окладинці ... 1.25
Віночок, в білій кавчуковій оправі з образцем на середині, малий формат ... 0.80

Замовлені річи висилаємо відворотною почтою і посилку оплачуємо самі. Гроші належить посилати рівночасно з замовленнем. За посліплатою (C. O. D.) книжок не висилаємо. За недоручені посилки, коли замовляючий не прислав 10 центів на реджістер, книгарня не відповідає.

Всі письма адресувати виразно так:
„SVOBODA"
83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ВИЙШЛА З ДРУКУ ДАВНО ОЧІКУВАНА
НОВА РАХУНКОВА КНИЖОЧКА
З ІНФОРМАЦІЯМИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ З ДОДАТКОМ ДРУГИХ ЦІКАВИХ ВІДОМОСТИЙ.
ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.
Замовлення разом з грішми посилати на адресу: **„SVOBODA," 83 Grand St., Jersey City, N. J.**

Р. Л. СТІВЕНСОН.

ОСТРОВ СКАРБІВ.

ЧАСТЬ ШЕСТА. (38)

(Продовження)

Та й дійсно! Коли ми за другим разом лапше придивилися, здавалося неможливим, щоби тіло лежало в своїому природньому положенню. Виїнявши малий недал, (якого просто як свічка, ноги його показували в одну сторону, а руки зложені понад головою як у того що скаче у воду, в другу, як раз противну.

— Мойй старій голові здається, — сказав Силвер — що тут є компас, а там кінчик кістякового острова. Ану-ко подивіться, чи правду кажу.

Так і сталося. Тіло показувало простісенько в ту сторону як остров, а компас показував OSO до O.*)

— Я те собі зараз так гадав — відізвався кухар — що отсе має бути показчик. Прямо в ту онтуди вздовж, де наша лінія до полярної звізди і до хороших долярів. Але чорти мене би взяли по сій правді, коли мені на згадку про старого Флинта не пішов аж мороз по тілі! То без сумніву оден з його практичних жартів! Сам один з тими шістьома побивав він їх одного по другому, витягнув отсього сюди і поклав його після компасу — аж мороз іде по мені! Ноги довгі а волосе було жовтаве. Таки так, то се мусить бути Алярдіс. Пригадуєш ще собі Алярдіса, Томе Морган?

— Так, так, — відповів на те Морган — я ще нераз собі його нагадую, він був мені винен. гроші та й мій ніж взяв з собою на беріг.

— Коли вже бесіда про ніж — відізвався якийсь другий — то чому нема коло трупа його ножа?

— Флинт преці не був з тих, що морякам витрясав кишені, а птиці чей його також не зїли.

— От до чорта! Таки правду кажеш! — відізвався на те Силвер.

— Та й не лишилося ні найменшої річи — сказав Мері, що все ще порпався межи кістками і шукав — нема ані мідяного гроша, ані коробки з тютюну. То щось неєственне.

— Таки дійсно не єственне — буркував Силвер. — Не природно, зовсім неприродно. Але біда би нам тут була, товариші, як би Флинт ще жив. Шість мужа було їх тут тай нас тепер тут також шість, а нічого з них не лишилося, лиш самі кости.

— Таж я на власні очі видів його вже трупом — сказав на те Морган. — Бил завів був мене сюди. Онтам лежав він, а очи мав приложені мідяними монетами.

Що він помер і пішов землю їсти, то річ певна — сказав той з обвязаною головою. — Але коли чий дух ходить, то певно Флинтів. Флинт не помер своєю смертю!

— Таки так — відізвався на те якийсь другий. — Він кидався як скажений то знов веребляв, щоби йому дати руму, а відтак співав. Не знав більше ніякої, лиш „Пятнайцять мужа", а я вам, товариші, кажу щиру правду, що з тої пори мені тота пісня якось не так вже подобається, як давнійше. Того дня була страшна спека, вікно було отверте і я чув зовсім виразно, як він співав ту стару пісню зовсім чистим голосом, а при тім боровся зі смертю.

— Досить вже того балакання — відізвався Силвер. — Він вже не жие та й не ходить, бодай не в ясний день, то вже можете мені вірити. Отже ідім дальше по дублони.

Ми пустились відтак дальше; але мимо великої спеки і мимо того, що ми ішли все на сонці, розбишаки вже не розбігалися та не ішли викрикуючи лісом, лиш держалися купи та розмовляли з тиха. Так налякалися неживого буканіра, що відійшла їм була вся охота.

(Дальше буде).

*) Східно полудневий схід до сходу.

БАНКИТИР УМЕР
комедія з сільського життя на три дії.
Виступає в сій штуці 14 осіб.
Ціна 35 центів.
Замовлення слати до книгарні „Свободи".
„SVOBODA"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ГАЛАКТІОН ЧІПКА.

ПРИМІРНЕ СЕЛО

Ви не знаєте мого родинного села?!... Стидно їй Богу стидно! Мені здавалося, що в Галичині нема людини, щоб не знала його, тим більше, що в кождім селі є щось подібного до нього: то церква, то школа, то читальня, то коршма.

Але зажди, я питаю вас чи не знаєте мойого села, а не сказав як воно називаєтся.

Козодої — його назва, чули про таке?... Ні?!... Ну то нема ради, треба вам про нього розказати. А ви сядьте та послухайте, та поміркуйте чи нема і в вас чогось такого, щоб можна було прирівняти до Козодоїв.

Отже село Козодої лежить собі здавен — давна в нашій Галичині недалеко великого міста. Та що я кажу „лежить". Спить собі воно здавен — давна недалеко великого міста тай годі.

Не перешкаджає йому в сні широкий битий шлях, що йде оподалік, ні залізниця, що фурчить йому попід ніс. Село як захропло по своїм народженню так і хропе досі. Таке вже то щастя написано йому було на небі, бо ніщо, навіть останні війни не зачипили його. Українська війна здавалося розбурхає і найтвердших сплюхів, а бачите моє село тільки на хвилю розплющило очі, подивилося що і куди, почухало потилицю, обернулося на другий бік і захропло ще дужше.

Кажу: щасливе з ранку, щасливим буде й до останку.

Де вже я за війни не бував, які світи не зїздив, а такого села не бачив і мабуть не побачу ніколи. Не дурно то, як скажу кому, що я з Козодоїв, то він якось так на мене чудно подивиться, що аж під серцем залоскоче, аж очі з радости загоряють. Звісно: зі славного села, то й люди цікавляться.

Як я вже згадував, село моє недалеко битого шляху, але цей йому не пошкодило, ні його не зіпсуло. Дороги в селі не бачили каміння і дасть Бог, не скоро побачать. Вони собі такі щирі, наші рідні дороги, що чи в дощ чи в погоду, ідем по них як по маслі. Не гуркотить, не трясе, а що декуди ями трапляються, то й не дивота. Львів яке велике місто, а ям не меньше як у нас. Деколи, правда, трапляється, що зломиш у таких ямах колесо, або коняка ногу викрутить, але чи не може того сподіятися і на гладкій дорозі. Сказано все від Бога і та нічого не порадиш.

Хати в моїм селі гарні і привітні. Всі вони невеличкі, щоб зимою не студило і задом пообертані до дороги, щоб хто не заглядав у вікна. Віконця в них малесенькі, як то кажуть: „в сам раз". Не знать на що люди по других селах такі діри вирубують у стінах. До їдження богато світла не треба, вечером лямпу чи свічку засвітиш, ясно як у день, а за те зимою мале вікно добре дух тримає. Як добре пильнувати дверий, щоб діти не випирали, то цілу зиму той самий дух тримаєтся. Дров богато не треба і спати тепло. Печі в нас великі, на пів хати, то й є де спати зимою. А хто не зміститься на печі, так кладеться на дошки за печею. Там також несогірше, бо під сподом кури, пацята, а часом теля, то гріють добре.

Десь по других селах ставлять бовдури на хаті. Не знать на що? І в нас дехто вже має комин як от: коршмар, єгомосць та ще писар Демко. Але воно непотрібне, тільки кошту богато. Дим аби лиш на гірку дістався, а там уже вийде куди хоче. В хаті, правда, трохи від того курить, але християни не такий то вже делікатний, привикне і байдуже йому.

Церква в нас хоч невеличка та новенька ще. Буде тому зо двайцять років, як стара згоріла. Десь дітиска товар під церкву загнали, а самі — от як то діти, — розпалили вогонь. Від того зайнялася солома, що то на ній вартівники сплять, а від соломи й церква. Люди були в полі, та й нім збіглися, не було вже що ратувати. Згоріла як стирта, тільки задзо дістадося. Чули наші люди, що десь там у Львові є таке товариство „Дністер", що то гроші за вогонь виплачує, поїхали, розказують біду, а вони, ніби ті пани з Дністра, відповідають: „Нема, людоньки, ради. Ваша церква не була в нас асекурована".

Ну щож робити, пропало. Єгомосць наші кажуть: „Ставте люде тепер церкву більшу, мурувану. Стягніться з останнього, а ставте!" Але ми не дурні. Звезли трохи дерева, тай поставили собі самі другу, дере... вляну. Мало що меньша як стара, але для нас вистарчить. Правда, село наше немале і як люди зійдуться на Великдень або Різдво, то й половина не влізе в середину, але чи на ті два рази треба аж велику церкву будувати!

Що церква в нас не така, щоб аж дуже красна, то правда, але що до коршми, то такої в цілій околиці нема. Алеж бо й нема такого коршмаря як наш Іцко. Що то за змисний жидок, то пошукати. Давно, буде тому зо сорок літ, прителепався в наше село в однім подертім халаті, але як розглянувся по людях та по селі, так йому сподобалося, що й остав у нас. Спершу сидів у комірнім, і що правда таки дуже бідував, але далі мало — помало розжився, ґрунтець купив, хату постаставив, оженився, а тепер поглянулиб ви який з нього пан. По других селах коршмарі і до людий неподібні, а наш — мило подивитися. Та хоч він тепер і пан і богач і сина в школах має, але до нашого брата так делікатно балакає, що не можна красше: „Іванцю, а біжи, принеси пані води", або „Миколцю, а врубай но мені трохи дровець!" Добрий жидисько. І горівку дасть на борг і почекає з довгом. А яку горівку має! Либонь і у Львові такої не дістати. Ніби не дуже то й міцна, а пекуча як вогонь. Як випєш то аж око біле. Тимто й люди горнуться до коршми, як мухи до меду. В неділю, аби лиш на „Достойно" продзвонили, вже поважнійші господарі засідають на лавах. Воно то й не дивота. Требаж

(Докінчення на 4-ій стороні).

ФАРМИ!

CARTERET, N. J. Добра нагода хто хоче мати свій власний дім; будую 12 домів в однім блоку; ся улиця буде майже найкраща в Картерет; в домах заведена вся вигода, збудовані з найліпшого матеріялу, ціна низька, услівя дуже вигідні, такої нагоди ніде не дістанете, тож спішіться, щоб не було пізно. Маю також кенди штор на продаж. Голоситися до кендишторy на корнери коло церкви. 86-97

JOHN GINDA
651 Roosevelt Ave., Carteret, N. J.

НА ПРОДАЖ

Дім 10 кімнат на 10 лотах, вода, ґез, електрика, ґарадж і столярня. Ціна $6000 плачені після умови. — CENTRAL PARK, L. I.

Голоситися до 89-90

THEO. MOOTZ,
117 WASHINGTON STREET,
NEW YORK, N. Y.

УКР. НАРОДНА ШКОЛА ім. Маркіяна Шашкевича в N. Detroit, Mich., при улиці McKay і Halleck, пошукує Учителя, такого, щоб учив діти 2 годині, як рівнож щоб міг занятися Аматорським Кружком при школі, учити співу і представлення. Платня після умови. Інтересуючий може заняти посаду скорше або від 1-го мая 1926. Голоситися на адресу:

ANDREW PATRA
2660 Dublin St., Hamtramck, Mich.

ПО ПРИЧИНІ старости і слабости здоровля Американець продає свою фарму 95 акрів, земля добре вироблена, в одних руках 35 літ, гарний дім, стодола, курники, 2 коні, 9 коров, 300 курий, вся нова машинерія. — Ціна $4800, готівкою $2500. Голоситися до:

NIKOLAI KRASNAHIRA,
R. F. D. 4, Norwich, Conn. 89-96

МНОГО ЛЮДИЙ.

переконалося вже, що можуть дешево купити і бути **чесно обслужені в моїм бюрі. Маю 15 літ практики,** уділяю всякі поради в справі купна і продажи. **Гроші на перші і другі моргечі** дуже дешево. **Зайдіть, переконайтесь і Ви.**

На продаж або заміну.

НАРІСТАВН, Вейл ул. 6 покоїв, добрий дім, вдова продасть за $4,800
Ст. Павль ул. 6 покоїв, гарний дім з фронтовим ґанком $6,000
Ст. Марк Пл. 5 покоїв, добрий дім дуже дешево $2,900
КЕНСІНГТОН, реставрація, добрий інтерес, гарний дім $22,000
ЕҐЖМОНТ УЛ. ґросерня і бучерня і 5 покоїв дім $9,500
БРАЙДСБУРҐ, Річмонд ул. пекарня, добрий інтерес, гарний дім $17,000
ФРАНКФОРД, штор і 8 покоїв, добре положення $8,000
РІЧМОНД, Салмон ул., ґросерня і 5 покоїв гарний дім $11,000
74 АКРІВ, гарні будинки, добра земля, богатий інвентар $11,000
17 АКРІВ, добрі будинки........ $3,000
125 АКРІВ, величаві будинки, 20 акрів грубого ліса $10,000

Много инших домів, інтересів і фарм на продаж і заміну.

Хто хоче скоро **ПРОДАТИ**, хай голоситься до нас.

V. BOHACHEVSKI,
Real Estate Broker
4233 Germantown Ave., Phila, Pa.

ДВА НАЙБІЛЬШІ БРЕХУНИ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ.

Патрик О'Флягерті, одинокий ірляндський жовнір в однім анґлійським полку, прийшов раз до свого полковника (котрий припадково був також Ірляндець) і сказав: „Чи можу ласкаво просити кілька тижнів відпустки? Моя жінка хора, моїх двоє дітий виростають наче погане. Найвисша пора, щоби я з цілою тою справою зробив трохи порядок й оглянувся за відповідною помічю". Полковник знав своїх земляків, похитав головою й сказав співчуваючо: „Бачиш Пат, то страшно глупа справа. Щодо мене, то я дав би тобі радо кілька тижнів відпустки, та ще не минула й година, як я одержав листа від твоєї жінки. Добра жінка просить і благає мене дуже, щоби я не дав тобі відпустки. „Коли Пат є три дни дома — пише вона — то він усе поперевертає до гори ногами, а потім я маю роботи щонайменьше на яких три тижні, щоби привести знову все до порядку". „Коли справа так мається, то самособою ніщо з того не буде" — сказав Пат спокійно. — „Та, пане полковник, я ще хотів би щось сказати". — „Не вяжися, приятелю". — „Ну, щиру правду сказати, не можу відважитися, бо ви дуже розсердитеся". — „Але зовсім ні, я не такий". — „Ну, ну, я радше мовчати-му". — Не церемонься! Приказую тобі сказати те, що маєш на серці!" — „Ну, пане полковник, справа мається так, що в отсій кімнаті є два найбільші в цілій Великій Британії брехуни". — „Якжеж то, Пат?" — „Так, пане полковник, одним із тих брехунів є я". — „Якжеж це, Пат?" — „Бо я зовсім не є жонатий, пане полковнику".

ГАЙДАМАКИ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

видання ілюстроване артистом А. Г. Сластьоном, велика настільна книга (13x17 цалів).

В карт. оправі $2.50, в полот. оправі $5.00, в люкс. оправі $6.00.

Замовлення посилайте до:

„SVOBODA",
Grand Street, Jersey City, N. J.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З Союза Українок в Америці.

На дар для п. Ольги Кобилянської зложили дальше:

Чорноморська Січ, Ню Йорк, Н. Й.	$10.00
Йосиф Ваврів, Ню Йорк, Н. Й.	2.00
Іван Притика, Ню Йорк, Н. Й.	2.00
Апостольство молитви при церкві св. Івана в Дітройт, Міш.	11.00
Разом	$25.00

Разом до тепер зібрав Союз Українок на сю ціль $87.00, які вислано до п. О. Кобилянської в Чернівцях.

На реміcничу школу для дівчат в Перемишли прислали дальше Стефан Ґенсьорський, Шікаго, Ілл. $1.00. До тепер зібрано на сю ціль $11.00.

ІВАН ПІДДУБНИЙ
—і—
СТАНІСЛАВ ЗБИШКО
боресся

В ПОНЕДІЛОК, 19. АПРІЛЯ с.р.

В NEW BRITAIN, CONN.
в JESTER HALL, 187 ARCH STREET,

а 20-го КВІТНЯ Б. Р.

В NEW HAVEN, CONN.
MUSICAL HALL, COURT STREET.

89-90

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Платять народний податок.

Наше братство св. Ґеорґія, від. 239 У. Н. Союза порушувало в себе вже нераз справу плачення народного податку. Порушено її й того року.

Та треба признати, що наші члени так добре розуміють вагу тої справи, що нема в нас що до цего ніякого спротиву.

Братство дає добрий примір і від себе платить рівнож кождого року свій податок на визволення наших братів з неволі і недолі. Того року зложило на ту ціль $10. З членів зложили по $1: Кирило Дацків, Андрій Муха, Гринько Гринків, Юрко Нечироч.

Разом вислано до Обєднання $14.00.

Юрко Нечироч, секр.

—o—

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

Коляда на народні цілі.

З нагоди Різдва трентонські Українці і Українки згуртовані при товаристві „Вільні Козаки" від. 116. У. Н. Союза рішили піти з колядою. Колядували: Олекса Михальчишин, Павло Стадник і діти: Володимир Стадник, Семен Паславський, і Іван Немеш. На коляду зложили слідуючі: по $1: Микола Савчак, Марія Савчак, Павло Максимів, Стефанія Максимів, Григорій Решетар, Петро Беркита, Павло Стадник, Олекса Михальчишин, Анна Михальчишин, Стефан Сенюк, Петро Стадник, Михайло Дідух, Феликс Калужняк, Михайло Вольчинський, Григорій Цимбала, Михайло Сеньків, Теодор Боднарчук, Ігнатій Івашків, Катерина Петришин, Олекса Петришин, Андрій Кривий, Іван Михарський, Пилип Сидор, Каролина Паславська; по 50 ц.: Марія Паславська, Олександра Стадник, Анна Решетар, Іван Сабат, Онуфрій Ґрещак, Марія Ґрещак, Йосиф Сабат. Разом заколядовано $26.00 і вислано їх до Обєднання. Щира подяка належиться тим, що не забули за нашу неньку Україну. Не забувайте й на будуче.

Павло Стадник.

—o—

С. С. ШІКАҐО, ІЛЛ.

Збірка на Народний Дім.

Наспіла до нас просьба від Комітету села Грушова, яворівського повіту. Односельчане, котрі замешкують в Шікаґо вибрали комітет з трох людий до якого ввійшли: Петро Кузьма, Павло Семерак і Іван Карпюк. Комітетові пішли поміж своїх і зібрали 78 долярів. Жертвували слідуючі особи по $5.00: Павло Семерак, С. Хомечко, Гр. Лучин, І. Карпюк, С. Андрушко, Іван Семерак, Катерина Чорняк, Анна Томашівська, М. і Катерина Ґіркі; по $3.00: Андрій Міляк, Петро Кузьма; по $2.00: Стах Новосадлий, Дмитро Василиха, Т. і Розалія Залуцькі, Кирило Кукура, Дмитро Ковалишин; по $1.00: С. Семерак, В. Совтис, М. Дерчаковська, Йосиф Боярський, Іван Маруда, Ксеня Маруда, Н. Гладкий, Д. Стадник, М. Подоляк, Йосиф Козловський, Гр. Гарасим, Г. Миклуш, Олекса Зелізко, І. Зелізко, Гр. Сабот, М. Хомечко, Т. Максимець.

Гроші вислано телеграфічно на руки Комітету Н. Дому в Грушові.

За пересилку заплачено $3.00.

За Комітет:

Петро Кузьма;
Павло Семерак;
Іван Карпюк.

„ЦАРІВНА"
ПОВІСТЬ
написала ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА
Ціна $2.00.
Можна набути в Книгарні „Свободи"
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Гноблена і переслідувана віками нація, негайно пробудилася. Селяни стали володарями, а князі селянами. Світова драма сполучена з потрясаючим романом аристократа і плебея, княгині і лодкаря на Волзі.

HUGO RIESENFELD ставить CECIL B. De MILL'S образ

„THE VOLGA BOATMAN"

на тлі пісні „Гей Ухнем" (випуск через Producers Distributing Corp.)
ВИСТАВА І МУЗИКА ЧЕРЕЗ DR. HUGO RIESENFELD.
СИМФОНІЧНА ОРХЕСТРА. — ДОБІРНИЙ ХОР.

TIMES SQUARE THEATRE

42-га улиця на захід від Бродвею.

Вистава відбувається два рази денно: 2.30 і 8.30. — Тикети від 50 ц. в гору. Велика симфонічна орхестра грає російські пісні в супроводі Балалайкової Орхестри. 90

НАЙБЕЗПЕЧНІЙШЕ
НАЙСКОРШЕ
НАЙТАНЬШЕ

можете переслати родині

НА ВЕЛИКДЕНЬ
АМЕРИКАНСЬКІ ДОЛЯРИ
через
СТАНДАРД БАНК

який доручує доляри почтою і телеграфічно на найблизшій почті в як найкоротшому часі у всіх частях

ГАЛИЧИНИ, УКРАЇНИ
й инших країв.

Банк поробив всякі приготовання, щоби оминути ріжні проволоки в доручуванню гроший з приводу навалу праці перед святами.

Голоситься до:

STANDARD BANK
AVE. B. COR. 4TH ST. NEW YORK

ФІЛІЯ: 1-ша Евня, ріг 79-ої улиці, Ню Йорк, Н. Й.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

КАЛЕНДАРИК кишенковий на рік 1926, хто ще не має хай пришле 10 ц. на пересилку, буде мати підручник на цілий рік і місце на всякі записки. Не будьте без календарика. Пишіть сейчас на таку адресу: 87-92
SICHOWY BAZAR,
34 E. 7th Street, New York, N. Y.

ПОШУКУЮ своєї братової Марії Чвак, вдови по Романі Чвак, в 1916 перебувала в Athenia, N. J., пошукую її в дуже важній справі. Хтоби про ню знав, або вона сама, прошу зголоситися до 90-91
YAWDOKIA CZYSZANOWSKA,
Box 136, Durant City, Pa.

ЗАМІНЯЮ свою 114-акрову фарму, 30 миль від Detroit, Mich., за дім або добрі лоти і трохи готівки. Добра нагода для доброго фармера. Пишіть сейчас до 90,2,4
FARMER,
305 Walsh Bldg., Pittsburgh, Pa.

НА ПРОДАЖ бучерня і ґросерня, старий, вироблений бизнес, межи Українцями, зараз коло церкви, ліс на 10 літ, рент таний, cash business, причина продажі непорозуміннє спільників. Хто сейчас приїде, то набуде все те за дешеву ціну. Голоситися листовно або особисто до: **Meat Market, 301 Lawrence St., Rome, N. Y.** 87-90

ВЗОРИ
канва, нитки до вишивання D. M. C. і стемповані річи. Пишіть по катальоґ до:
UKRAINIAN BAZAR,
168 E. 4th St., New York, N. Y.

ВЕСНА!

Українці, весна тут! В ваші хати загостять ріжні агенти з ріжними пропозиціями, будуть продавати Вам землі, лоти, фарми. В Мілвіл, Н. Дж., є вже українська кольонія, є своя церков і школа, наші фармері маються добре, перед ними є гарна будучність. Чомуж Вам іти в незнані сторони, жити десь осібняком, коли тут Ви можете набути кавалок землі за дешеві гроші і загосподаруватися в українській оселі та обезпечити свою будучність. Там є прегарне місце на курячі фарми. На пяти акрах можете вести годівлю курий і робити гроші. Не вірите, поспитайте тих, що там вже мають курячі фарми, ми радо дамо Вам їх адреси. Земля не дорога. Приїзджайте або голосіться сейчас до **W. MATOLYCH, N. E. cor. 7th & Green Sts., Philadelphia, Pa.** 83—

Календар У. Н. Союза ... 50 ц.
Стінний Календар ...... 25 ц.
Лист. папір з верцями по 10 ц.
"SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ЮЛІЯ ЯРЕМА
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ВИПОЗИЧАЄ КЕРИЧІ НА ВЕСІЛЯ, ХРЕСТИНИ І ВСЯКІ ДРУГІ ЗАБАВИ.
129 E. 7th ST., NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568

(Докінчення зі сторони 3-ої).

що небудь урадити, про щось поговорити, чогось дізнатися. Іцко має ґазету, та й сам богато знає то й розкаже нераз щонебудь цікавого. А від коли громадський дім завалився, то громадська рада там таки збирається і війт там печатки бе, папері підписує, кари накладає. Одним словом: Хочеш чого, потребуєш чого чи маєш яку справу — йдеш до коршми.

За старшими тягне й молодь. Там що неділі, що свята Іцко музику наймає, щоб мали де молоді розірватися, приємно час провести. Така там іде забава та гульня, що й не одно весілля не вмилося до неї. Мало коли кінчиться без бійки. А нераз хлопці як розбавляться, то двом-трьом голови попровалюють, ребра доломлять, крижі поперебивають. Сміху тоді та реготу на ціле село.

Дівчата то рідко вже коли до бійки беруться, а так тільки до очий собі скачуть та мов ті сороки, все: дир, дир і дир, дир.

Вечером старші розходяться домів, а літом то дехто таки і там денебудь під плотом передрімає. Молодіж гуляє, бавиться до пізна, а потім парами розходиться. Спати їм не хочеться, звісно: молоді, то десь аж над раном до дому вертають.

Такі то в нашім селі забави та гулянки. Так було воно з давна, так і лишилося досі.

Тому не знаю, чого ще дехто на наше село нарікає: „Козодої сякі, а Козодої такі, а в них люди пияки, злодії, а в них читальні нема, а цее, а тее!

Може й Козодійчани і люблять випити, так що з того, не за чужі гроші пють! А раз пють за свої, то яке кому до того діло! Заробив на роботі, продав що не будь з господарства — так хоч і в болото гроші кинь, всім до того зась.

А що до злодіїв, то це вже погана брехня. Минулого року наш війт як був на сесії, то докладно все виложив пану старості як що до чого.

Питає староста нашого війта:

— А що, війте, злодіїв у вас богато?

— Нема, прошу ласки пана старости — відповідає війт.

— Якжеж то може бути?

— Таки прошу нема, люди самі крадуть.

Так воно й є. В нашім селі нема ні одного чоловіка, щоб жив тільки зі злодійства!

За читальню то також неправда. Є в нас читальня і члени записані, тільки нема читальняного дому. Писар Демко відступив свою другу хату на те, але ходити там нема чого. Виписали виділові ґазет і книжок зі Львова, спершу приходили, а далі перестали. Здається тому, що читальня не платила за них. Але деж тут взяти грощий, коли ніхто вкладок не дає. А по друге: Не досить, що люди собі очі над читанням зривають, то ще й плати за те.

Приїхали були раз до читальні якісь пани з міста. Люди збіглися гурмою, думали: може що будуть давати. А вони тільки балакали та з паперів читали. Правда, красно говорили та читали, так що мало хто пяте через десяте зрозумів, але все воно ні до чого. Говорили за просвіту на селі, за читання книжок і ґазет та намовляли, щоб люди вписувалися в члени читальні. А наші слухали і щож — перечити не будуть, — головами похитували, притакували, а свою думку мали. Мовляв: запишися до читальні, а потім ще й вкладки плати!

Ще раз, памятаю, була читальня битком набита. Прийшли вибори і до нас приїхали якісь на аґітацію. Народ збігся подивитись на них та послухати, що скажуть. А вони вийшли на майдан, зробили віче тай кажуть: „Люди! Голосуйте тільки на нашого, народнього посла". Люди слухали, слухали, а далі врадили таки так і зробити.

Прийшли вибори — вийшов Поляк, а другі села на наше, що воно тому винне. Не знать чому?! Хиба хто тому винен, як йому картку заміняли!? Письменних у нас небогато, то й не тяжко було помилитися. А декотрі біднійші то таки брали картки в пана. Бо скажіть по правді, що важнійше: один дурний голос, чи даремний випас на цілий рік?!...

Згадав я, що в нашім селі богато неписьменних, то може собі хто подумати, що в нас нема школи. Отжеж неправда, школа є! Стоїть собі на середині села, як яка королева і хто не хоче, то пізнає, що це школа, бо й дзвіничка, де має бути дзвінок, стоїть на переді. Сама школа, правда, обдрапана трохи і без огорожі, але тому не громада винна а вчитель. Вирвали його нарешті кудись. А то прийшов був не знати відки та як зачав ганьбити людий: ви сякі, ви такі, ви дітий до школи не посилаєте, ви до читальні не ходите. Громада обрущилась, а пан провідав і подав на вчителя, що він бунтує нарід. Забрали його геть, а до нас дали вчительку. Вона хоч і Полька, але нічого собі, людина добра. Не силує дітий так дуже до школи, от щось трохи поспівають, трохи їй коло господарства зроблять тай тільки. І людям з тим добре, є кому товар вигнати, чи дитину поколисати, чи дров принести.

Як бачите з того всього, то наше село і гарне і не дурне, а що найважнійше — щасливе. Які то вже бурі не здіймалися на світі, минали вони Козодої, мовби й не було їх.

Взяти хоч останніх десять років: і світова війна, і українська і потім то решта. Був час і було при чім зазнати біди, а якось Бог милував.

За Австрії, як настала війна, то вже здавалося, що аж тепер прийшло лихо. Хлопців, а то й старших господарів забрали до чиста всіх. Не було їх цілих чотири роки. Декотрі й не писали зовсім. А скінчилась війна, дивись, поприходили всі до дому. Щось тільки трьох бракує.

Окопів коло нашого села не робили ні Австрійці ні Москалі, то й шкоди в селі не було. Дзвонів ніхто не брав, бо не було таки що. Згоріла, правда, одна хата, але така вже старенька, що й нема що згадувати.

Якже настала та Україна, то наші відразу знали що робити. Нема — кажуть — цісаря, то нема й войни. Щось двох було пару тижнів під Львовом, але швидко до дому прийшли, ще добра собі всякого нанесли.

Кілька разів приходили жандарми за дезертирами, але наші хлопці не дурні. Так собі вже врадили, що один другому давав знати і як тільки що до чого, вони зараз у ліс. А ліс, Богу дякувати великий, густий, дідько не знайде, та ще й поночі.

Зрештою, чого було на ту війну йти! І так все пропало! Скаже може хто, що через наше село?! Брехня, ніби то одно село богато поможе.

І без Козодоїв там було досить війска!

Взяти хочби нашу околицю. Люди йшли а йшли, богато й добровільно зголосилося. Козодійчани виділи те все, то й гадають собі: Нащо вже там тільки народу! Але... хочеш іти, ніхто тебе не спиняє, йди, бийся ще й від нас доложи. А ми вже тут будемо лад робити.

Нема де правди діти, праці було по вуха. Залізницею попри село вертали ріжні війска з України: то Чехи, то Мадяри, то Німці то Бог знає ще які. Всіх треба було розоружувати, щоб ще якої халепи не наробили.

Небезпечна то була справа те розорушення. Ануж якийсь чорт стрілить та забе!... Але якось не було випадку і наші хлопці розоружували що могли. Потім то ще й тягали наших, що вони ніби то позабирали богато собі. Але скажітьже люди добрі, чи є в тім справедливість?! Ясно як на долоні, що як Козодійчани розоружували, то що розоружили, те їх!

Чогож тут чіплятися і робити крик?!...

Така то заплата на світі за вірну службу і роботящість!

Опісля то ще ліпше віддячилися нам. Як українська армія відступала з під Львова, то ніхто й пальцем не рушив, щоб боронити Козодоїв. Так і оставили на ласку Божу.

За Збруч ніхто з Козодійчан не йшов, бо раз: далекий світ, а друге: не знати чи й вернеш цілий до дому. Остали люди в дома і якось перетримали першу біду.

А як вже чисто скінчилася війна, то село вернуло до спокійного життя. Не скажу, щоб до такого життя як давнійше, але нікого бодай не кликали на війну. З других сіл то народу богато за політику по криміналах валялося, а з нашого ніхто, бо в Козодоях здавен — давна ніхто політики не любив. От навіть як прийшли вибори до польського сойму, ніхто не хотів іти до голосовання. Але приїхали пани зі старостав, прийшли жандарми та як зачали намовляти: „Йдіть, людоньки добрі, голосуйте, таж то ви свого посла вибираєте!"

Наші видять, що так їх гречно просять, пішли гурмою. Ні в однім селі здається не було тільки голосуючих, що в нас. Дехто каже, що навіть більше, як мало бути, але хіба була шахрація або голосували й небіщики!

За те голосовання то потім по ґазетах наше село вихвалювали, а пан дідич казав, що ми „поржондні Русіні".

А другі села і самі не йшли голосувати і ще на нас пальцями показували. Козодої — кажуть — які були, такі й є. І то правда. Ми не хочемо бути інакшими, а такими, як наші діди і батьки.

По тім голосованню, то Козодійчани сказали собі, що вже тепер, хоч ріж, до політики не міщаються. Прийшло було, щоби декларації за школу писати. По других селах писали, а наше село вперлося: Не хочемо політики і конець. Зрештою і дідич і економ і професорка так само казали, що з того то тільки одна біда може бути. А ще як люди перечули, що хто підписав декларацію, той буде школу утримувати, то замахали руками: Не треба нам того, нехай буде як хоче.

Як там воно скінчиться, — Бог знає, але я думаю, що наше село і тим разом обійдеться без лиха.

Така вже, як я згадував, доля його добра.

Але що тут казати про долю! Народ розумний, второпний та неподатливий мусить судьбу наломити, щоб була до нього ласкава. А головне в тім: не оглядатися на других, свій розум мати і робити те, що для тебе добре. Инші села то все кричать: „Браття селяне! Всі разом як один за красшу долю Українського Народу!", а наше село заєдно: „Моя хата з краю, я нічо не знаю!".

Скажітьже тепер самі, хто ліпше каже?! А далі скажіть, чи є де більше примірне і славнійше село, як наші Козодої?!...

КОРОТКА ІСТОРІЯ КОЗАЧЧИНИ

написав проф. Володимир Антонович, із переднім словом про життя та діяльність Антоновича, із портретом автора, образами гетьманів, картою України і увагами д-ра Мирона Кордуби, друге видання.

Ціна 65 центів.
"SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.